

Gäller för: Verksamhet Medicin Geriatrik och Akutmottagning Östra

Giltig från: 2026-04-20

Innehållsansvar: Annelie Raidla Lund, (annra23), Sjuksköterska

Giltig till: 2028-04-13

Granskad av: Madelene Andreasson, (madan7), Vårdenhetschef

Godkänd av: Sofia Ekdahl, (sofek1), Verksamhetschef

Brottsoffer omhändertagande - Akuten

Förändring sedan föregående version

Länk infogad till orosanmälan gällande barn och unga.

Syfte

Vägleda personalen på akutmottagningen för att inte missa viktiga delar i omhändertagandet av patienter som blivit utsatta för brott.

Bakgrund

Att bli utsatt för våld är kränkande och medför en mängd känslomässiga reaktioner. För många våldsutsatta innebär mötet i Hälso- och sjukvården en första och konkret möjlighet till att få hjälp. Bemötandet har därför stor betydelse för vidare hjälpsökande och uppbrott. Det är viktigt att lyssna till patientens egen upplevelse vilken kan handla om allt från verbala kränkningar till allvarliga hot om livet och våldtäkt.

Även om vi vet att vissa grupper är mer utsatta är det mycket viktigt att ställa frågor om våld oavsett kön, sexualitet, ålder, etnicitet, funktionsvariation etcetera.

Det är viktigt att tänka på barnens utsatthet i samband med det inträffade.

Läs gärna den regionala medicinska riktlinjen [Våld i nära relation-indikation och handläggning](#) för att få mer information.

Innehåll:

1. Omhändertagande av brottsutsatta.
  - 1.1. Oro för minderåriga barn.
2. Fotografering av brottsutsatta.
3. Tillhörigheter.

1. Omhändertagande av brottsutsatta

Arbetsbeskrivning

Ta in patienten på rum så att den våldsutsatta känner sig trygg nog att berätta om sina upplevelser. Låt eventuella medföljare vänta utanför.

Använd oberoende tolk. Undvik att använda närstående som tolk.

Fråga om våld. Personer som varit utsatt för våld söker ofta för andra orsaker, var därför uppmärksam på vad som finns i personens berättelse när hen berättar vad som hänt.

Tips på frågor att inleda med: ”Jag ser att du har ett blåmärke, hur fick du det?”, ”Känner du dig trygg hemma?”

För många är ordet ”våld” abstrakt och laddat och det kan vara lätt att svara nekande vid direkt fråga på om våld förekommer. Berätta konkret vad våld kan vara; exempelvis knuffar, drag i hår/armar, kontroll och kränkningar.

Presentera syftet med frågorna för att trygga personen i att stöd finns att få vid utsatthet.

Vid synliga skador – be om samtycke för att fotografera dessa. Berätta varför ni vill göra detta. Dokumentera i akutjournalen.

Fråga om händelsen är polisanmäld. Erbjud alltid hjälp med polisanmälan via telefon från akutmottagningen. Vid särskilda tillfällen kan polisen komma till akuten och ta upp en anmälan. Patienten kan förstås även själv gå till en polisstation och anmäla. Polisanmälan är viktig för att en gärningsperson ska kunna dömas och för att patienten ska kunna söka ersättning från försäkringsbolag och Brottsoffermyndigheten. Informera gärna patienten om detta.

Om patientens **skador inte kräver vård** utan han/hon bara vill ha **skadorna dokumenterade** av läkare kan detta göras på Rättsmedicin på Medicinargatan.

Patienten måste då ha gjort en polisanmälan först. Se rutin [Rättsintyg](#).

Lämna informationsmaterial om ”Våld i nära relation” eller ”Våld i gatumiljö”. Färdiga kuvert att dela ut finns i kopieringsrummet.

Erbjud alltid kontakt med kurator. Dagtid kan kurator ofta komma till akuten och träffa patienten. Övriga tider går det bra att skriva remiss till kurator (finns i kuratorsparmen). När det gäller våld i nära relationer, fråga alltid **hur** hen vill bli kontaktad och anteckna det i kuratorsremissen. Vid otydligheter finns risk att kuratorns kontaktförsök leder till större utsatthet från förövaren.

Våldsutsatta personer har ibland **behov av skyddat boende**. Kontakt tas då med socialtjänsten (socialkontor på kontorstid och socialjouren övriga tider). Kan nås via hemkommunens växel. Om personen inte kan återgå till hemmet och ingen annan plats kan ges omedelbart via skyddat boende kan patienten kvarstanna till annan lösning ordnats.

Notera statistikkod M i ELVIS.

Dokumentation i medicinska journalsystem. Tänk på att dokumentationen kan begäras ut av Polis, försäkringsbolag eller patienten själv. Dokumentation om våld i nära relationer görs under nytt sökord i Melior ”Våld i nära relationer” vilket inte är sökbart för patienten i journal via nätet. Se SU-övergripande rutin [Våld i nära relationer](#) samt regional medicinsk riktlinje (länk nedan).

Sekretessgenombrott/Polisanmälan av personal. Vid vissa typer av grövre brott, med straffvärde på ett års fängelse eller mer, kan sekretessen brytas. Se Regional medicinsk riktlinje [Våld i nära relation – indikationer och handläggning](#)

1:1 Oro för minderåriga barn

Fråga aktivt om det finns minderåriga barn kring den våldsutsatta. Det räcker med en misstanke från vårdpersonal om att barn far illa för att en orosanmälan skall göras till socialtjänsten. Detta ska dokumenteras i journalen. [Orosanmälan för barn](#)

2. Fotografering av brottsutsatta

Arbetsbeskrivning

Skriv med kraftig tuschpenna patientens personnummer (namn behövs inte) på en vit lapp i lämplig storlek (ungefär som den vita delen av id-bandet). Personnumret ska vara väl synligt och läsbart på *alla* kort.

Kamerainställning

- Ha den gröna kameran inställd på inställningsknappen på kameran.
  - Tryck på ”Macroknappen” med blomman i cirkeln.
  - Gå nära det du vill fotografera.
  - Lägg ett underlägg under den del som ska fotograferas så blir bakgrunden lugn.
4. Dokumentera på sökord ”anteckning” i Melior hur många kort som tagits.
  5. Förvara kameran inlåst i förrådet.

Kamerans minneskort byts varje måndag och torsdag av Picsaraansvarig, för överföring till Melior/Picsara.

3. Tillhörigheter

Ibland inkommer patienter som utsatts för grova brott som till exempel misshandel, knivstick eller skottskador. Kläder kan vara av bevisvärde för polisen och de vill då ha

dessa för teknisk undersökning. Det är därför viktigt att vi handhar alla tillhörigheter på ett korrekt sätt.

Arbetsbeskrivning

Om kläderna klipps upp: **klipp om möjligt inte genom knivstickshål, skotthål.**

6. Kläder som avlägsnats skall läggas i papperspåsar; ett plagg per påse.
  - Märk påsen med patient-ID.
  - Skriv tillhörighetslista.
  - Alla papperspåsar läggs i tillhörighetspåse 2.
  - Notera på WEST-journal att tillhörigheterna är omhändertagna och utkvitterade av polis.

Om frågor kontakta Polisen, tel: 114 14 / Kriminaljouren

Ansvar

Linjechefen ansvarar för att rutinen finns och följs.

Uppföljning, utvärdering och revision

Revisionsansvarig ansvarar för att rutinen följs upp. Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControlPRO.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Medicin Geriatrik och Akutmottagning
Östra

Innehållsansvar: Annelie Raidla Lund, (annra23),
Sjuksköterska

Granskad av: Madelene Andreasson, (madan7), Vårdenhetschef

Godkänd av: Sofia Ekdahl, (sofek1), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9772-1276147733-57

Version: 13.0

Giltig från: 2026-04-20

Giltig till: 2028-04-13